ILUSTROWANY BIULETYN INFORMACYJNY

KALENDARIUM PROJEKTU

Galeria postaci. Mapa miejsc

EDMUNDOWI NIZIURSKIEMU

W 100. ROCZNICĘ URODZIN

Ilustrowany Biuletyn
Informacyjny

KALENDARIUM PROJEKTU

Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin

Ilustrowany Biuletyn Informacyjny

KALENDARIUM PROJEKTU

Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin

GALERIA POSTACI. MAPA MIEJSC. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin –
projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki
w ramach Programu Doskonała nauka II

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
2025 rokiem Edmunda Niziurskiego w Kielcach

© Copyright by Jan Kochanowski University of Kielce 2026

Projekt pn. „Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin" dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach Programu Doskonała nauka II. Wsparcie konferencji naukowych

Nr projektu KONF/SP/0397/2024/02
Kwota dofinansowania 96 950, 00 zł
Całkowita wartość projektu 111 950,00 zł

Biuletyn pod redakcją Marty Bolińskiej i przy współpracy Aleksandry Kobiałki
Koncepcje i projekty graficzne: Marta Bolińska, Agnieszka Dolecka
Teksty i zdjęcia: Organizatorzy
Redakcja i korekta: Marta Bolińska, Aleksandra Kobiałka, Matylda Zatorska
Projekt okładki i skład: LibronDTP
Na okładce zamieszczono fotografię autorstwa Władysława Miernickiego

Część 1

FOKUS

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH ETAPÓW (ZADAŃ) PROJEKTU

CZERWIEC 2024 – złożenie wniosku w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Warszawie przez UJK w Kielcach (Program Doskonała nauka II. Wsparcie konferencji naukowych)

LISTOPAD 2024 – informacja (z systemu) o akceptacji wniosku

GRUDZIEŃ 2024 – podpisanie umowy (całkowita wartość projektu 111 950,00; dofinansowanie – środki przyznane przez MNiSW 96 950, 00 zł)

LISTOPAD – GRUDZIEŃ 2024 – współpraca, patronaty naukowe

- **25 listopada 2024 – nawiązanie współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną im. Jerzego Pilcha w Kielcach oraz Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach**, a następnie samorządami (Urzędem Miasta Kielce, Urzędem Miasta i Gminy Piekoszów, Urzędem Gminy i Miasta Chęciny) i in.;

Spotkanie w Instytucie Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK w sprawie współpracy z instytucjami kultury (przedstawiciele Miejskiej Biblioteki Publicznej im. J. Pilcha w Kielcach, Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach oraz ILiJ). Fot. z archiwum projektu

- Objęcie konferencji patronatem naukowym przez Centrum Badań nad Literaturą i Kulturą dla Dzieci i Młodzieży UKEN w Krakowie, Instytut Dziennikarstwa i Stosunków Międzynarodowych UKEN w Krakowie;

- inicjatywa i wspólne starania o ustanowienie Roku E. Niziurskiego w Kielcach.

Fot. z archiwum projektu

- **9 grudnia 2024 r.** – kolejne spotkanie z przedstawicielami MBP im. J. Pilcha w Kielcach oraz MZiZ w Kielcach); dzielenie się pomysłami i inspiracjami oraz konsultacje w ILiJ w sprawie zasad współpracy między instytucjami nauki i kultury (ILiJ, MBP, MZiZ); projekty z punktami wspólnymi: projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach Programu Doskonała nauka II. Wsparcie konferencji naukowych (*Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin*); dwa projekty dofinansowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, tj.: *Nie tylko dla urwisów. Światy Edmunda Niziurskiego* (Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach), *Siódme wtajemniczenie, czyli sposób na Niziurskiego* (MBP im. J. Pilcha w Kielcach).

LUTY 2025 – inauguracja Roku Edmunda Niziurskiego i zapowiedź konferencji

- **13 lutego** – uroczysta sesja Rady Miasta Kielce, podczas której radni jednogłośnie przyjęli uchwałę ustanawiającą 2025 rok Rokiem Edmunda Niziurskiego w Kielcach; był to symboliczny i doniosły początek jubileuszowych działań.
- **14 lutego** – 90. rocznica urodzin prof. Jana Pacławskiego.

MARZEC 2025 – edukacja, humor i kreatywność

- **10 marca** – konferencja prasowa w Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach poświęcona obchodom Roku Edmunda Niziurskiego; udział wzięli: Agata Wojda (Prezydent Miasta Kielce); prof. dr hab. Beata Wojcie-

chowska (rektor UJK), dr Ilona Daria Dyktyńska (dyrektor MZiZ) i Anna Żmudzińska (dyrektor MBP);

Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

- **10 marca** – oficjalne ogłoszenie I Ogólnopolskiego Konkursu Literacko-Plastycznego „Sekrety Pana N." (z rozstrzygnięciem zaplanowanym na czerwiec);
- **10 marca** – ogłoszenie konkursu „Edmund Niziurski w komiksie" (Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Pilcha w Kielcach;
- **11 marca** – Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Powstania Styczniowego w Zajączkowie; inspiracje projektem – XXXIII Tydzień Kultury Języka (spotkania klasowe na temat związku pisarza ze szkołą; prezentacja listów Edmunda Niziurskiego z roku 1988 i 1989 adresowanych do szkolnego koła polonistycznego; turniej wiedzy o filmie *Tajemnica dzikiego szybu*; Śladami „urwisów" – rajd pieszy na górę Miedzianka; konkurs plastyczno-literacki „Portret urwisa Niziurskiego");
- **10–14 marca** – działania MBP w ramach XXXIII Tygodnia Kultury Języka (http://mbp.kielce.pl/media/aktualnosci/2020/06/XXXIII_Tydzie%C5%84_Kultury_J%C4%99zyka_w_MBP_im._J._Pilcha_w_Kielcach.pdf; https://www.facebook.com/photo/?fbid=939328455076201&set=a.469611895381195);
- **12 marca** – humor warsztatów/warsztaty z humorem, czyli „Torbogogi" – zajęcia warsztatowe dla uczniów szkół podstawowych Zespołu Oświatowych Placówek Integracyjnych w Micigoździe i Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Sobkowie w ramach XXXIII Tygodnia Kultury Języka) inspirowane postaciami i humorystycznym światem prozy Niziurskiego;
- **13 marca** – wykład dr Moniki Bator (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) – „Edmund Niziurski na dużym i małym ekranie – humor w wybranych adaptacjach utworów pisarza"; Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Gustawa Herlinga -Grudzińskiego w Kielcach (https://radiokielce.pl/1278911/z-kart-powiesci-na-maly-i-duzy-ekran-humor-edmunda-niziurskiego-nie-starzeje-sie/).

KWIECIEŃ 2025 – warsztaty, spotkania

- **23 kwietnia** – twórcze zajęcia w ramach warsztatów *Sensoryczne Edmu-inspiracje*, podczas których uczestnicy projektowali sensoryczne zakładki, okładki i zeszyty inspirowane postaciami i książkami Niziurskiego. (w Międzynarodowym Dniu Książki i Praw Autorskich); w zajęciach wzięli udział uczniowie szkół podstawowych, tj. Szkoły Podstawowej im. Edmunda Niziurskiego w Słopcu, Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Powstania Styczniowego w Zajączkowie, Zespołu Oświatowych Placówek Integracyjnych w Micigoździe i Szkoły

Podstawowej im. Jana Pawła II w Sobkowie;

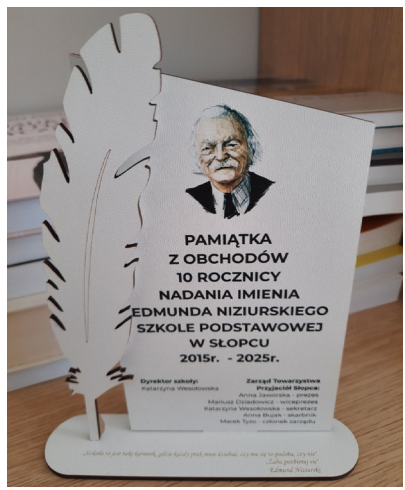
- **23 kwietnia** – warsztaty MBP „Jak powstaje książka"; https://www.facebook.com/reel/1359572498649802;
- **24 kwietnia – debata *Gogowie, lufy i inne bomby, czyli o języku w twórczości Niziurskiego*** (Poczytalnia na dVoRcu/inicjatywa MBP im. J. Pilcha w Kielcach). Wydarzenie dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury i Miasta Kielce.

W debacie wzięli udział:

- Krzysztof Varga – pisarz, felietonista, autor biografii Edmunda Niziurskiego *Księga dla starych urwisów. Wszystko, czego jeszcze nie wiecie o Edmundzie Niziurskim* oraz innych książek, laureat wielu nagród literackich;
- prof. dr hab. Piotr Zbróg – językoznawca, dyrektor Instytutu Literaturoznawstwa i Językoznawstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, ekspert w dziedzinie komunikacji i kultury języka;
- dr Ilona Daria Dyktyńska – dyrektorka Muzeum Zabawek i Zabawy, specjalistka w zakresie historii nowożytnej;
- Karolina Wilczyńska – pochodząca z Kielc pisarka, jedna z najpopularniejszych autorek powieści obyczajowych, laureatka Nagrody Miasta Kielce;
- Członkowie rodziny Edmunda Niziurskiego – Anna Niziurska-Włodarska oraz Agnieszka Niziurska.
- **25 kwietnia** – uczestnictwo pracowników, studentów i absolwentów UJK w obchodach 10. rocznicy nadania imienia Edmunda Niziurskiego Szkole Podstawowej w Słopcu (z udziałem m.in. dr hab. Marty Bolińskiej, prof. UJK oraz lic. Rozalii Urbanik; spotkanie z rodziną Niziurskich i in.).

Spotkanie z rodziną Edmunda Niziurskiego w Szkole Podstawowej im. Edmunda Niziurskiego w Słopcu. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Pamiątka ofiarowana ILiJ przez Szkołę im. E. Niziurskiego w Słopcu. Fot. z archiwum projektu https://www.facebook.com/rokedmundaniziurskiegowkielcach/posts/qvUUH9VbiczxBnfwzLeQrimPcUDwJ3TaWGza4cp2bFtoTSPVPl.

CZERWIEC 2025 – ogólnopolska konferencja naukowa i towarzyszące jej wydarzenia

- **3–4 czerwca 2025** – w salach Instytutu Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin" – najważniejsze naukowe wydarzenie projektu, łączące refleksję badawczą nad literaturą z prezentacją nowych perspektyw interpretacyjnych i badawczych.

Kluczowe wydarzenia konferencji

- Jubileusz 90. rocznicy urodzin prof. Jana Pacławskiego, literaturoznawcy, inicjatora badań nad twórczością Niziurskiego.

Jubileusz Profesora Jana Pacławskiego (3 czerwca 2025 r.; Instytut Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK w Kielcach). Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Wykłady, debaty i obrady w sekcjach

Program konferencji

Debaty panelowe skupiły się wokół takich zagadnień jak: „Proza dla młodych: tematy, konteksty, wyzwania. Historycznoliterackie i kulturowe aspekty twórczości Edmunda Niziurskiego" oraz „W jaki sposób badać współczesne teksty i zjawiska kultury?".

W czterech sekcjach obradowano nad następującymi problemami: „Okolice i miejsca", „Wokół postaci i wartości", „Historia i kultura – przekłady i przykłady" oraz „Inne spojrzenie, czyli teksty i konteksty".

Fot. z archiwum projektu

3 czerwca 2025 – debata panelowa (hybrydowa) z udziałem: prof. dr hab. Doroty Heck, dr hab. Katarzyny Drąg, prof. UPJPII, dr hab. Anny Trykszy oraz dr hab. Agnieszki Miernik, prof. UJK (zdalnie), moderowana przez dr. hab. Zbigniewa Trzaskowskiego, prof. UJK

INNE WAŻNE WYDARZENIA:

- uroczyste nadanie sali nr 285 w Instytucie Literaturoznawstwa i Językoznawstwa imienia Edmunda Niziurskiego, z udziałem prof. Jana Pacławskiego;
- otwarcie wystawy książek E. Niziurskiego, prezentującej różne wydania i okładki oraz prace laureatów konkursu „Sekrety Pana N.";
- rozstrzygnięcie I Ogólnopolskiego Konkursu Literacko-Plastycznego „Sekrety Pana N." – wręczenie nagród laureatom oraz prezentacja prac;
- warsztaty literacko-plastyczne dla laureatów konkursu – pogłębiające ich umiejętności twórcze oraz sensoryczne doświadczenia;
- konkurs zagadek przygotowany przez mgr Agnieszkę Dolecką – angażujący uczestników konferencji;
- giełda wspomnień „Niziurski na drogę" – przestrzeń osobistych refleksji uczestników (czytelników i naukowców);
- wywiady w Radiu Fraszka z udziałem prof. Jana Pacławskiego, dr hab. Anny Wzorek, prof. UJK i dr. hab. Arkadiusza Lubonia, prof. UR.

Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Czerwiec 2025 – artykuł dr hab. Marty Bolińskiej, prof. UJK pt. *Rok Niziurskiego w Kielcach*, „Nowy Głos Akademicki" 2025, nr 2, s. 48–49.

ROK EDMUNDA NIZIURSKIEGO W KIELCACH

Setnej rocznicy urodzin pisarza z Kielc poświęcono Ogólnopolską Konferencję Naukową, zorganizowaną przez Instytut Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK. Pojawili się na niej badacze i miłośnicy prozy autora *Księgi urwisów*.

Konferencja pt. *Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin* (projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach Programu Doskonała nauka II) odbyła się w Kielcach w dniach 3–4 czerwca br.

Oprócz akademickich debat także wydarzenia kulturalne i edukacyjne (m.in. konkursy, warsztaty, wystawy) zostały wpisane w spotkanie naukowców z różnych ośrodków akademickich w kraju (m.in. z Bydgoszczy, Krakowa, Lublina, Rzeszowa, Wrocławia) oraz miłośników prozy pisarza.

Sam Niziurski wielokrotnie w swojej prozie wracał do rodzinnej miejscowości. Wystarczy wspomnieć *Księgę urwisów* (powieść z akcją zlokalizowaną w okolicy Miedzianki), *Awanturę w Niekłaju* (utwór osadzony na terenie Kielc), *Klub włóczykijów* (region świętokrzyski). Świętokrzyskie akcenty, związane między innymi z eksponowaniem rzeźby terenu i pięknych krajobrazów oraz ważnych wydarzeń historycznych, pojawiają się również w *Salonie wytrzeźwień*, *Eminencjach i balbalancjach*, *Wyraju czy A potem niech biją dzwony*.

Z Kielcami twórca związany był od dnia narodzin (10 lipca 1925); tutaj mieszkał w młodości, tu uczył się w gimnazjum im. J. Śniadeckiego, tutaj, jak pisze Zdzisław Śliwka, „w okresie okupacji pracował przez pewien okres w zakładach SHL". W rodzinnym mieście pisarza obecny rok został ogłoszony Rokiem Edmunda Niziurskiego.

W *Księdze dla starych urwisów. Wszystko, czego jeszcze nie wiecie o Edmundzie Niziurskim* Krzysztof Varga zaznacza:

„Co takiego było w pisarstwie autora *Sposobu na Akcjobiedesa*, że jego historie, rozgrywające się w zgrzebnej Polsce, tak bardzo przemówiły nam do serca, ale i do rozumu? (...) Dlaczego i Zygmunt Miłoszewski, i Jerzy Pilch, i Juliusz Machulski, i Mariusz Czubaj, i Grzegorz Kasdepke oraz wielu innych na stronach tej książki przyznają: Niziurski naszym Mistrzem był i potrafią na wyrywki z pamięci zacytować fragmenty jego powieści?".

Przed laty Kielce uhonorowały autora *Awantur kosmicznych* skwerem jego imienia, położonym w malowniczym zakątku miasta, tuż przy amfiteatrze na Kadzielni. Od 2025 roku Nizurski w Instytucie Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK ma również salę nazwaną jego imieniem.

Jubileusz pisarza stał się również okazją do uhonorowania 90. rocznicy urodzin prof. Jana Pacławskiego, wieloletniego pracownika naukowego UJK, badacza literatury, pomysłodawcy i redaktora wielotomowego słownika *Pisarze regionu świętokrzyskiego*, inicjatora eventów naukowych oraz konferencji poświęconych m.in. Gustawowi Herlingowi-Grudzińskiemu, Wiesławowi Myśliwskiemu i Edmundowi Niziurskiemu (1925–2013).

dr hab. MARTA BOLIŃSKA, prof. UJK
Instytut Literaturoznawstwa i Językoznawstwa

Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

LIPIEC 2025 – setna rocznica urodzin pisarza

10 lipca 2025 – wspomnienie-sylwetka Edmunda Niziurskiego przygotowane przez dr hab. Martę Bolińską – portal „Dla Polonii"; międzynarodowe oddziaływanie projektu; https://www.polacywewloszech.com/2025/07/16/prof-marta-bolinska-splot-powagi-z-lekkoscia-piora-edmund-niziurski-w-setna-rocznice-urodzin/; https://polishexpress.au/splot-powagi-z-lekkoscia-piora-edmund-niziurski-w-setna-rocznice-urodzin/; https://dlapolonii.pl/prof-marta-bolinska-splot-powagi-z-lekkoscia-piora-edmund-niziurski-w-setna-rocznice-urodzin/;

11 lipca – wernisaż wystawy MZiZ *Nie tylko dla urwisów – światy Edmunda Niziurskiego*; https://www.facebook.com/rokedmundaniziurskiegowkielcach/posts/bDnjjixQg1V7bm7sRDoPcEV5m6mv2ttJL5GX6VN6QWD82fNHAl.

SIERPIEŃ 2025 – kino w plenerze

- **16 sierpnia** – Kino na podwórku, projekcja serialu *Niewiarygodne przygody Marka Piegusa*, rozmowa dr Moniki Bator (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) i dr Barbary Kasprzyk-Dulewicz;

https://www.facebook.com/MuzeumZabawekiZabawy/posts/dKcMJfv9NfhvMcfV8QKVJkbAbxSw4sYVNNDZ7sxNzVbzPP7RYl;

30 sierpnia – Kino na podwórku, projekcja filmu *Klub włóczykijów i tajemnica dziadka Hieronima*; https://www.facebook.com/reel/1140146504627034.

Dzięki Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach serial *Niewiarygodne przygody Marka Piegusa* (16 sierpnia) i film *Klub włóczykijów i tajemnica dziadka Hieronima* (30 sierpnia) jako ekranowe wersje prozy Niziurskiego zostały przybliżone wielbicielom

prozy Niziurskiego i miłośnikom filmografii w różnym wieku. Projekcję poprzedził krótki wykład dr Moniki Bator, kulturoznawczyni z Instytutu Literaturoznawstwa i Językoznawstwa, która wprowadzała uczestników w temat filmowych adaptacji książek Niziurskiego. Przed pierwszym pokazem odbyła się także rozmowa dr Barbary Kasprzyk-Dulewicz z Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach, m.in. kuratorki wystawy *Nie tylko dla urwisów – światy Edmunda Niziurskiego* oraz dr Moniki Bator (UJK).

PAŹDZIERNIK 2025 – akcenty medialne

- **9 października 2025** – emisyjna premiera reportażu *W krainie urwisów* w TVP Kultura (w reż. Karoliny Kopijkowskiej-Harczuk), ukazującego wybrane wydarzenia Roku Niziurskiego, w tym konferencję oraz towarzyszące jej eventy; m.in. wystawę w sali nr 285 im. Edmunda Niziurskiego w ILiJ; / https://vod.tvp.pl/filmy-dokumentalne,163/w-krainie-urwisow,2437722/;

9 października – wywiad Karoliny Prewęckiej (serwis „Dla Polonii") z dr hab. Martą Bolińską, prof. UJK; / https://ilij.ujk.edu.pl/niziurski2025/;

- **11 października** – Dzień z Niziurskim w Domu Spotkań z Historią w Warszawie – przy wsparciu KOPIPOL-u oraz Kieleckiego Towarzystwa Naukowego;

31 października – Finisaż wystawy MZiZ *Nie tylko dla urwisów – światy Edmunda Niziurskiego*; https://www.facebook.com/MuzeumZabawekiZabawy/posts/SLXpdbCQdbyNmHByLmuVV8xN41VnomkHrPuA37o2LqnwiNGl.

LISTOPAD 2025 – wspomnienia i spotkania

- **6 listopada 2025** – otwarte spotkanie w sali 285 UJK (im. E. Niziurskiego), z najstarszą córką pisarza, Anną Niziurską-Włodarską oraz wnuczką, Małgorzatą Konstanzer, moderowane przez dr hab. Martę Bolińską, prof. UJK; osobiste wspomnienia i rodzinne refleksje;
- **13 listopada 2025** – warsztaty lingwistyczne i debata panelowa pt. *Co jest prostsze (lub trudniejsze) w przekładzie na języki obce: proza Edmunda Niziurskiego czy artykuły o jego twórczości?* – spotkanie pracowników naukowych, studentów i doktorantów podsumowujące kontekst translacyjny pisarstwa autora *Sposobu na Alcybiadesa* i badań nad nim (prowadzenie – mgr Aleksandra Kobiałka, Szkoła Doktorska UJK).

GRUDZIEŃ 2025 – debaty i publikacje

- **13 grudnia 2025** – Dzień z Niziurskim – Kieleckie Towarzystwo Naukowe przy wsparciu KOPIPOL-u.

ARTYKUŁY NAUKOWE:

- Niziurski na Bałkanach – artykuł dr hab. Marty Bolińskiej, prof. UJK pt. *100th Anniversary of the Birth of Edmund Nizhursky National Academic Conference: Gallery of Images. Map of Locations*, „Dzâlo" 2025 R. 13 z. 32, s. 1–5 (*100-годишнина от рождението на Едмунд Нижурски Общополска научна конференция – Галерия от образи. Карта на местата*);

- Niziurski w „SF" UJK – artykuł dr. hab. Arkadiusza Lubonia, prof. UR oraz prof. dr. hab. Stanisława Uliasza (Uniwersytet Rzeszowski) pt. *Osobliwe przypadki metaliteratury. Litera-*

tura i literaci jako wątek tematyczny w twórczości Edmunda Niziurskiego, „Studia Filologiczne UJK" 2025, tom 38, s. 45–62;

- Niziurski w po angielsku – artykuł mgr. inż. Piotra Bolińskiego (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie) i Bogusza Bolińskiego (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) pt. *Undesirable Behaviour Towards Staff (Based on Selected Works by Edmund Niziurski) in the Context of Legal Protection and Proposed Changes to Statutory Definitions Found in the Labour Code*, „Studia Filologiczne UJK" 2025, t. 38, s. 135–146.

MARZEC – MAJ 2026 – druga edycja konkursu (oddziaływanie społeczne)

Przygotowanie II edycji Ogólnopolskiego Konkursu Literacko-Plastycznego „Sekrety Pana N."

CZERWIEC 2026 – międzynarodowa konferencja w Bułgarii

4–5 czerwca 2026 – konferencja na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu św. Cyryla i Metodego w Wielkim Tyrnowie (Bułgaria), w czasie której dr hab. Agnieszka Miernik, prof. UJK (Zakład Literatury Polskiej ILiJ UJK w Kielcach) oraz dr hab. Marta Bolińska, prof. UJK (Zakład Badań Kulturowych ILiJ UJK w Kielcach) zaprezentowały twórczość Edmunda Niziurskiego w wystąpieniu pt. *Pisarz w centrum uwagi. Rok Edmunda Niziurskiego w Kielcach jako forma upamiętnienia twórczości znanego Polaka;* /https://www.uni-vt.bg/bul/pages/?zid=3&page=8028/;

- **10 czerwca 2026** – ogłoszenie wyników i wręczenie nagród w II Ogólnopolskim Konkursie Literacko-Plastycznym „Sekrety Pana N."

LIPIEC 2026

- **9 lipca 2026** – w ILiJ UJK odbyła się obrona pracy magisterskiej poświęconej twórczości Kielczanina pt. *Recepcja prozy Edmunda Niziurskiego w świadomości współczesnych seniorów*. Przygotowała ją lic. Rozalia Urbanik pod kierunkiem dr. hab. prof. UJK Zbigniewa Trzaskowskiego z Zakładu Badań Kulturowych. Recenzentką była dr hab. prof. UJK Marta Bolińska, przewodnicząca konferencji *Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin*.

PAŹDZIERNIK 2026

- **8 października 2026** – pożegnanie prof. J. Pacławskiego.
- **8 października 2026** – prezentacja monografii *Przechowane, niezapomniane, przywrócone. Pamięci Edmunda Niziurskiego i Jana Pacławskiego* oraz *In Search of Traces of Memory. Various Figures of Return in Circulation (Not Only) in Literature/ W poszukiwaniu śladów pamięci. Różne figury powrotów w obiegu (nie tylko) literackim*; wystawa poświęcona pamięci prof. Jana Pacławskiego oraz spotkanie wspomnieniowe w Bibliotece Uniwersyteckiej UJK;
- **9 października 2026** – 13. rocznica śmierci E. Niziurskiego.

Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Część 2

ZOOM

FESTIWAL WYDARZEŃ W ZBLIŻENIU

LISTOPAD 2024 – GRUDZIEŃ 2025

Wokół jubileuszy i wydarzeń towarzyszących

Kieleckie instytucje nauki i kultury połączyły siły pod szyldem, którym stała się 100. rocznica urodzin Edmunda Niziurskiego (1925–2013), Kielczanina, pisarza, publicysty, prawnika. Autorowi *Sposobu na Alcybiadesa* poświęcone były zarówno konferencja naukowa, zatytułowana *Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin* (projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach Programu Doskonała nauka II. Wsparcie konferencji naukowych, którym kieruje dr hab. prof. UJK Marta Bolińska), jak i liczne wydarzenia współorganizowane przez Instytut Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK, Miejską Bibliotekę Publiczną im. J. Pilcha w Kielcach oraz kieleckie Muzeum Zabawy i Zabawek.

Przez kilka tygodni przedstawiciele wspomnianych jednostek (m.in. dyr. MBP, Anna Żmudzińska, dyr. MZiZ Daria Dyktyńska, dyr. ILiJ prof. dr hab. Piotr Zbróg, kier. projektu dr hab. prof. UJK Marta Bolińska) omawiali formy i charakter współpracy, przebieg eventów, układali terminarz imprez. Realizacja wypracowanych pomysłów stała się godną formą uczczenia setnej rocznicy urodzin pisarza.

Uroczystości honorowym patronatem objęły: JM Rektor UJK prof. dr hab. Beata Wojciechowska oraz Prezydent Miasta Kielce Agata Wojda**.** Patronami naukowymi zostały**:** Centrum Badań nad Literaturą i Kulturą dla Dzieci i Młodzieży Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej**,** Instytut Dziennikarstwa i Stosunków Międzynarodowych UKEN w Krakowie. Do naszych działań włączyły się liczne instytucje kultury, nauki, edukacji.

Otwarcie się na potrzeby mieszkańców Kielc i innych regionów Polski, zwłaszcza miłośników prozy Niziurskiego w każdym wieku, stało się jednym z ważniejszych celów wydarzeń 2025 roku w mieście narodzin pisarza. Również spotkania naukowców były debatami otwartych drzwi. Znawcy literatury, ale też językoznawcy, kulturoznawcy, historycy, medioznawcy,

artyści i wszyscy zainteresowani tematem zastanawiali się zarówno nad kondycją współczesnej literatury, jak i wartościami prozy Niziurskiego w ramach kulturowych kontekstów jego twórczości.

Projektowi towarzyszyło wiele atrakcji, np. konkursy, warsztaty, spacery oraz wspólna refleksja i zabawa. Wśród eventów można wymienić m.in. otwarte konkursy na autorskie okładki do utworów Niziurskiego, krótkie formy prozatorskie oraz scenariusze lekcji inspirowanych książkami autora *Awantury w Niekłaju*.

W ramach XXXIII Tygodnia Kultury Języka (marzec) pod hasłem *Choć burza huczy wkoło nas, do góry wznieśmy skroń* /E. Niziurski/ odbyły się m.in. warsztaty z humorem, czyli „Torbogogi", w czasie których wspólnie czytaliśmy fragmenty wybranych utworów Niziurskiego oraz malowaliśmy ilustracje. W Międzynarodowym Dniu Książki i Praw Autorskich (kwiecień) wykonywaliśmy okładki, zeszyty, zakładki i uczestniczyliśmy w warsztatach grafiki.

W trakcie Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, obok debat naukowców, przygotowaliśmy również wystawy (np. różne okładki książek Niziurskiego), warsztat arteterapeutyczny czy ścieżkę polisensoryczną, a także konkurs zagadek i giełdę wspomnień.

LUTY 2025

Rok Edmunda Niziurskiego w Kielcach

W czwartek, 13 lutego 2025 roku, radni Miasta Kielce przyjęli uchwałę, na mocy której rok 2025 został ogłoszony Rokiem Edmunda Niziurskiego w Kielcach w 100. rocznicę urodzin pisarza. Prezydent Agata Wojda rekomendując uchwałę, przypomniała jego twórczość oraz związki z Kielcami i ziemią świętokrzyską.

Gośćmi specjalnymi sesji byli m.in. członkowie rodziny pisarza, w tym córka Anna Niziurska-Włodarska, JM Rektor UJK prof. dr hab. Beata Wojciechowska, która zaznaczyła, że pomysłodawcą koncepcji naukowo-edukacyjnej konferencji był Zakład Badań

Uroczysta sesja Rady Miasta Kielce. Ogłoszenie Roku Edmunda Niziurskiego. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Kulturowych Instytutu Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK. Dr hab. prof. UJK Marta Bolińska, opracowała projekt Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin* oraz uzyskała dofinansowanie ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach programu „Doskonała Nauka II – Wsparcie konferencji naukowych".
Liczne wykłady, gry, wydarzenia kulturalne i edukacyjne (np. konkursy, warsztaty, spacery) stanowiły zaproszenie skierowane do mieszkańców Kielc, regionu i kraju. Otwarta i szeroka formuła konferencji pozwoliła zarówno przypomnieć twórczość jubilata, jak i poznać jego pisarstwo i zagłębić się z refleksją w historię literatury i kultury polskiej. Przy opracowaniu i wdrażaniu eventów Instytut Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK podjął współpracę m.in. z Miejską Biblioteką Publiczną im. J. Pilcha oraz Muzeum Zabawek i Zabawy w Kiel-

cach, które także zorganizowały wiele imprez w ramach projektów *Siódme wtajemniczenie, czyli sposób na Niziurskiego* (MBP) oraz *Nie tylko dla urwisów – światy Edmunda Niziurskiego* (MZiZ). Pomysły wielu wspólnych wydarzeń zrodziły się w ILiJ. Zaproszenie przyjęły również instytucje oświatowe, kulturalne i naukowe z całej Polski.

Czerwcowa konferencja stała się również okazją do uczczenia 90. rocznicy urodzin prof. Jana Pacławskiego**,** badacza m.in. twórczości Niziurskiego, redaktora zbiorowych monografii poświęconych dorobkowi autora *Księgi urwisów* oraz popularyzatora literatury regionu świętokrzyskiego.

Forum informacyjnym jest strona konferencji https://ilij.ujk.edu.pl/niziurski2025, gdzie pojawiały i pojawiają się wiadomości dotyczące licznych wydarzeń związanych z Jubileuszem i Rokiem E. Niziurskiego w Kielcach.

MARZEC 2025

W ramach XXXIII Tygodnia Kultury Języka (marzec), pod hasłem *Choć burza huczy wkoło nas, do góry wznieśmy skroń* /E. Niziurski/ odbyły się warsztaty z humorem, czyli „Torbogogi", w czasie których wspólnie czytano fragmenty wybranych utworów Niziurskiego oraz malowano ilustracje. W Międzynarodowym Dniu Książki i Praw Autorskich (kwiecień) wykonywano okładki, zeszyty, zakładki i uczestniczono w warsztatach grafiki.

ŚWIĘTO TORBOGOGÓW w TKJ

Lekturą wybranych fragmentów powieści Edmunda Niziurskiego rozpoczęły się zmagania warsztatowe uczniów z Zespołu Oświatowych Placówek Integracyjnych

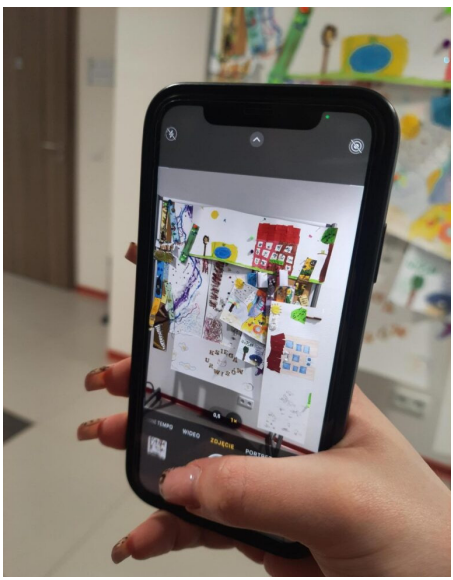
Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

w Micigoździe oraz Szkoły Podstawowej w Sobkowie z prozą autora *Sposobu na Alcybiadesa* w naszym Instytucie. Zebranych uroczyście przywitał i zaprosił do twórczej pracy dr hab. Zbigniew Trzaskowski prof. UJK (kierownik Zakładu Badań Kulturowych ILiJ, współorganizatora projektu, w ramach którego odbyło się spotkanie ze sztuką).

Młodzi artyści z pasją podeszli do zadania, którego ideą było malowanie postaci „gogów" i innych bohaterów utworów kieleckiego Patrona Roku 2025. Kredki, flamastry i palce krążyły po salach, torbach i kartkach, by wyczarować niezwykłe portrety niezapomnianych bohaterów. Malarskim pędzlem uczniowie przypomnieli m.in. *Klub włóczykijów*, *Niewiarygodne przygody Marka Piegusa* i poczciwego prof. Tymoteusza Misiaka, historyka ze *Sposobu na Alcybiadesa*, czy Renatę Okulczycką zwaną Okullą z książki *Szkolny lud, Okulla i ja*. Wiele barwnych portretów pozostało w naszym Instytucie jako pamiątka wyjątkowego spotkania

z pisarzem i jego książkami w ramach Tygodnia Kultury Języka, którego motto, zaczerpnięte z powieści Niziurskiego, zachęca do marzeń i edukacji: *Choć burza huczy wkoło nas, do góry wznieśmy skroń*!! Tak jak cały projekt pt. *Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin*, który łączy naukę, edukację i zabawę.

Zajączków, czyli Wilczków w powieści i listach pisarza

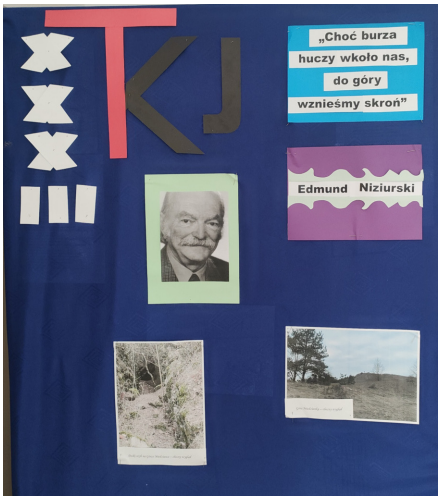
Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Edmund Niziurski (ur. 10 lipca 1925 roku w Kielcach, zm. 2013 w Warszawie), ukończył kieleckie gimnazjum im. J. Śniadeckiego. Pierwszą powieść dla młodzieży wydał w 1954 roku. Akcję *Księgi urwisów* osadził na Kielecczyźnie, w wiosce o wymyślonej nazwie Wilczków, której topograficzne położenie odpowiada podkieleckiej osadzie Zajączków. W następnych latach wydał wiele lubianych i chętnie czytanych przez nie tylko młodych czytelników powieści i opowiadań. Szczególnie płodne były lata u schyłku XX wieku, ponieważ autor dopisał dalsze losy i przygody wielu swych wcześniejszych bohaterów. Do poczytnych utworów należą m.in. *Sposób na Alcybiadesa*, *Niewiarygodne przygody Marka Piegusa*, *Przygody Bąbla i Syfona*.

Napisali do nas uczniowie i nauczyciele ze Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Powstania Styczniowego w Zajączkowie (Miasto i Gmina Piekoszów, woj. świętokrzyskie), którzy przypomnieli, że Edmund Niziurski w latach 90. XX wieku korespondował z uczniami Szkoły Podstawowej w Zajączkowie.

Uczniowie z koła polonistycznego, pod kierunkiem ówczesnego polonisty, Włodzimierza Zacharza, wymienili z pisarzem kilka listów, które dziś – dla całej społeczności szkolnej – są niezwykle cenną pamiątką. Pisarz przekazywał pozdrowienia, prosił o zdjęcia opisanych w powieści *Księga urwisów* miejsc po latach. Dziękował za kontakt, pisał: *Stoją na biurku, przypominają mi Waszą okolicę i pobyt w Zajączkowie i pod Miedzianką*. Listy były odpowiedzią na wiadomości od uczniów koła polonistycznego prowadzonego przez Włodzimierza Zacharza. Przedstawiciele szkoły spotkali się z polonistą, który w ciekawy sposób wspominał dawne czasy, kiedy pracował w szkole w Zajączkowie. Działania uczniów i nauczycieli w setną rocznicę urodzin pisarza miały na celu zaprezentowanie sylwetki Edmunda Niziurskiego oraz bogatej i ważnej historii miejscowej szkoły. Uczniowie zapoznali się z powieścią i filmem, wykonali portrety bohaterów, wykazali się w trakcie testu wiedzy o filmie, a zwieńczeniem działań był wspólny rajd „Śladami urwisów".

XXXIII Tydzień Kultury Języka w Zajączkowie

Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

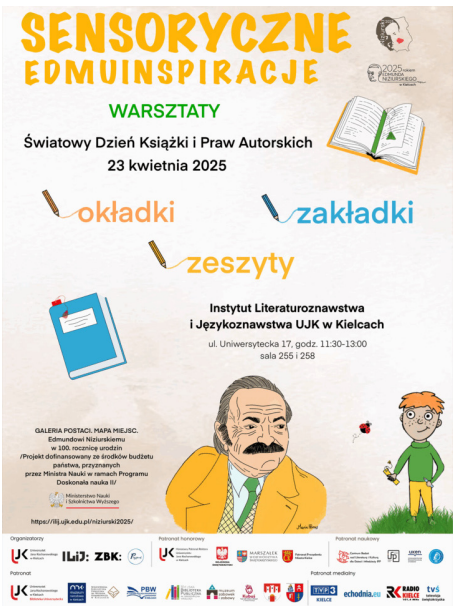
Z korespondencji wynika, że gdy w głowie Niziurskiego zrodziła się myśl o napisaniu powieści, zakwaterował się w jednym z bloków w Miedziance, by móc zainspirować się środowiskiem – szkołą, uczniami, szybami starej kopalni. Na podstawie powieści został nakręcony film pt. *Tajemnica dzikiego szybu*, a stara kopalnia w Miedziance – gdzie obecnie znajduje się Izba Muzealna Górnictwa Kruszcowego – i szkoła w Zajączkowie stały się również planem filmowym. Edmund Niziurski był scenarzystą. Uczniowie i nauczyciele z Zajączkowa z radością podzielili się z nami zarówno listami, jak i emocjami. Cieszyli się, że mogli przekazać cenne pamiątki i słowa kolejnym pokoleniom uczniów, by i oni pielęgnowali pamięć o tamtych wydarzeniach. Tym bardziej, że – jak wynika z ostatniego listu Niziurskiego do młodzieży: *Choć tematyka moich powieści nosi piętno tamtych czasów, choć jest już „omszała”, historyczna w pewnym sensie dla dzisiejszego czytelnika, wciąż jest czytana i ma takie walory, którym ta „omszałość” nie przeszkadza, a jak twierdzą niektórzy krytycy, nawet stanowi dodatkowy urok.*

W trakcie XXXIII Tygodnia Kultury Języka uczniowie i nauczyciele ze SP w Zajączkowie wędrowali śladami bohaterów prozy Niziurskiego po okolicy, poznając lub/i przypominając sobie miejsca i tereny sportretowane w *Księdze urwisów*. Wśród ważnych wydarzeń znalazły się także: spotkania klasowe na temat związku pisarza ze szkołą w okolicy Miedzianki; prezentacja listów z roku 1988, 1989 do koła polonistycznego; turniej wiedzy o filmie *Tajemnica dzikiego szybu* – rajd pieszy na górę Miedzianka (Śladami „urwisów”); konkurs plastyczno-literacki zatytułowany *Portret urwisa Niziurskiego*. Powieściowy Wilczków i Wilcza Góra to Zajączków, góra Miedzianka i okolice. Film pt. *Tajemnica dzikiego szybu* był nagrywany w miejscowej szkole i w szybach starej kopalni w Miedziance. Szkoła jest w posiadaniu listów od Edmunda Niziurskiego, z których można dowiedzieć się, że niektórzy bohaterowie powieści mają pierwowzory wśród jej uczniów. Zresztą w jednym z listów skierowanych do uczniów można przeczytać wyjaśnienie autora: *Drodzy Czytelnicy z Koła Polonistycznego Szkoły w Zajączkowie! Otrzymuję dużo listów od Czytelników, ale Wasz wzruszył mnie szczególnie, bo jest z Zajączkowa, a Zajączków jak zapewne zauważyliście, jest ściśle związany z genezą* „Księgi urwisów”. *W powieści nazywa się Wilczków, ale to ta sama miejscowość…*

Tych, którzy jeszcze nie znają powieści Edmunda Niziurskiego oraz filmu *Tajemnica dzikiego szybu* społeczność Zajączkowa zachęca, by po nie sięgnąć.

KWIECIEŃ 2025

Niekłaj i Wilczków, czyli EDMUINSPIRACJE

Inspiracje w Instytucie Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK w Kielcach. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

W środę 23 kwietnia 2025 roku, w Światowym Dniu Książki i Praw Autorskich, naszymi gośćmi byli uczniowie i nauczyciele z Zespołu Oświatowych Placówek Integracyjnych w Micigoździe, Szkoły Podstawowej im. E. Niziurskiego w Słopcu, Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Sobkowie oraz Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Powstania Styczniowego w Zajączkowie, którzy stworzyli własne, niepowtarzalne projekty okładek, zakładek, zeszytów i notesów. Wszyscy spotkali się w ILiJ.

Przestrzeń naszych sal wypełniały m.in. aromaty przypraw, białe brystolowe kartoniki, farby, kredki, muszelki, brokat oraz powieści *Księga urwisów* i *Awantura w Niekłaju*. Akcja obu jest osadzona w regionie świętokrzyskim

Podczas warsztatów uczestnicy mogli przyjrzeć się technikom wykonywania okładek, by następnie samodzielnie wyczarować własne prace. Tworzyli również zeszyty, których okładki nawiązywały do utworów Niziurskiego. W centrum uwagi znalazły się powieści *Awantura w Niekłaju* i *Księga urwisów*. Ich lekturą rozpoczęło się spotkanie z tekstem, malarskimi rekwizytami i introligatorskim warsztatem. To stamtąd pochodziły barwne opisy starego, tajemniczego ogrodu (z zakątkami takimi jak Ogród Szeptów, Polana Ostów), sugestywne portrety zwierząt (np. lisa, wiewiórki, żółwi), malownicze obrazy wysokiej, z czerwonymi murami, szkoły w Wilczkowie (czyli Zajączkowie) czy budzący lekki niepokój zarys chałupy na Miedzianym Polu (dawny dom Wiktora Stopy).

Plon pracy młodych artystów – zeszyty, okładki, zakładki. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

O NIZIURSKIM w Słopcu

25 kwietnia 2025 r. w Słopcu, w jedynej w województwie świętokrzyskim szkole imienia Niziurskiego, można było poznać

biograficzne szczegóły z życia patrona, ubrane w strofy poematów o nim. Zainscenizowane sceny z powieści *Sposób na Alcybiadesa* przybliżyły twórczość pisarza (nad częścią artystyczną czuwała m.in. Katarzyna Skubik, absolwentka naszej polonistyki). Laureatom konkursów – plastycznego „Życie i twórczość Edmunda Niziurskiego" oraz poetyckiego „Wiersze o Niziurskim" – nagrody wręczyły m.in. córki pisarza, Anna Niziurska-Włodarska i Agnieszka Niziurska.

Dr hab. Marta Bolińska, prof. UJK podziękowała dyrekcji, nauczycielom i uczniom SP w Słopcu oraz Towarzystwu Przyjaciół Słopca za zaproszenie na obchody Dnia Patrona i opowiedziała o działaniach naukowych i edukacyjno-kulturalnych Instytutu Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK w Roku Niziurskiego w Kielcach. Zachęcała również do udziału w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin" (3–4 czerwca 2025) oraz

Zaproszenie do Słopca na 10. rocznicę nadania SP w Słopcu imienia Edmunda Niziurskiego. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

w wydarzeniach towarzyszących, tj. twórczych warsztatach, konkursie literacko-plastycznym i dyskusjach tematycznych. Studentka polonistyki Rozalia Urbanik wręczyła zebranym zaproszenia na czerwcowe spotkanie poświęcone Jubilatowi.

CZERWIEC 2025

- **3 czerwca –** Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin". Najważniejsze wydarzenia:
- jubileusz prof. Jana Pacławskiego;
- nadanie im. Edmunda Niziurskiego sali nr 285 – uroczyste przecięcie wstęgi przez prof. Jana Pacławskiego.

Sala im. E. Niziurskiego w ILiJ. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

- **3 czerwca 2025 – otwarcie wystawy książek E. Niziurskiego** (ze szczególnym uwzględnieniem tych samych tytułów, lecz innych reklamujących je okładek)

Regał wystawowy (okładki książek E. Niziurskiego). Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

3 czerwca 2025 – wystawa prac laureatów I Ogólnopolskiego Konkursu Literacko-Plastycznego „Sekrety Pana N.". Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Wykłady plenarne

- **3 czerwca 2025 – wykład dr hab. Doroty Michułki, prof. UWr** (zdalnie) *„Boyhood" i niepokorne dorastanie w powieściach Edmunda Niziurskiego*

Dr hab. Dorota Michułka, prof. UWr. Fot. z archiwum projektu

- **4 czerwca 2025 – panel konferencyjny „W jaki sposób badać współczesne teksty i zjawiska kultury?".**

Dr hab. Małgorzata Chrobak, prof. UKEN w Krakowie (kierownik Centrum Badań nad Literaturą i Kulturą Dzieci i Młodzieży UKEN - patrona naukowego konferencji) w trakcie debaty panelowej (tytuł wystąpienia: *Niziurski (po)nowoczesny)* Fot. z archiwum projektu

- **3–4 czerwca 2025 – obrady w sekcjach**
- „Okolice i miejsca";
- „Wokół postaci i wartości";
- „Historia i kultura – przekłady i przykłady";
- „Inne spojrzenie, czyli teksty i konteksty".

Referat mgr Magdaleny Żukowskiej-Bąk *Szkoła jako przestrzeń kontroli i oporu – mechanizmy funkcjonowania uczniów w systemie edukacyjnym oraz ich reprezentacja w twórczości Edmunda Niziurskiego* Fot. z archiwum projektu

Wystąpienie dr hab. Agnieszki Miernik, prof. UJK (zdalnie) pt. *Doświadczenie inicjacji (rite de passage) jako Wielki Temat w twórczości Edmunda Niziurskiego dla młodego odbiorcy*. Fot. z archiwum projektu

- warsztaty „Niziurski polisensorycznie” – w zajęciach udział wzięli uczniowie ze Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Powstania Styczniowego w Zajączkowie i Szkoły Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Chęcinach;

- wywiady w Radiu Fraszka: rozmowa z prof. dr. hab. Janem Pacławskim i dr hab. Anną Wzorek, prof. UJK oraz z uczestnikiem konferencji, dr. hab. Arkadiuszem Luboniem, prof. UR.

Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Wydarzenia konferencyjne:

- spotkanie z rodziną Edmunda Niziurskiego – wzięli w nim udział: córki Anna Niziurska-Włodarska i Agnieszka Niziurska, wnuczki Małgorzata Konstanzer i Julia Sobczyk, wnuk Łukasz Włodarski oraz przedstawiciele kieleckiej części rodziny: Ewa Wrona, Katarzyna Wrona, Jolanta Stefańska -Amerek;

- spacery śladami Niziurskiego (m.in. świętokrzyskie zakątki, zdjęcia Miedzianki, multisensoryczna rzeźba gołoborza na podstawie *Klubu włóczykijów*; spacer familijny (wspomnienia rodziny Niziurskiego); spacer bibliograficzno-sensoryczny i inne.

Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

- **3 czerwca 2025 – otwarcie wystaw w Bibliotece Uniwersyteckiej UJK:** *Twórczość Edmunda Niziurskiego. Ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej* oraz *Jubileusz 90. urodzin Profesora Jana Pacławskiego* (przygotowały: dr Jolanta Drążyk oraz mgr Magdalena Antoniak).

Edmund Niziurski
Edmund Niziurski
Edmund Niziurski

Program Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin" (3–4 czerwca 2025 r.). Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

3 czerwca – prezentacja instalacji artystycznej „Literacki Gąszcz" na Placu Artystów zapowiadającej wystawę MZiZ ; (https://www.facebook.com/rokedmundaniziurskiegowkielcach/posts/mYRJHke4pGaiFJwNUJXUJA5vwnmb2CGT2WquDekVJGSzmEl).

- **4 czerwca** – Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin", w tym m.in.:
- panel konferencyjny i obrady w sekcjach;
- rozstrzygnięcie I Ogólnopolskiego Konkursu Literacko-Plastycznego „Sekrety Pana N.";
- warsztaty literacko-plastyczne dla laureatów konkursu;
- konkurs zagadek przygotowany i przeprowadzony przez mgr Agnieszkę Dolecką;
- giełda wspomnień (czytelnicy i naukowcy o Niziurskim) – koszyk cytatów „Niziurski na drogę".

Nie tylko *children studies*

W *Księdze dla starych urwisów. Wszystko, czego jeszcze nie wiecie o Edmundzie Niziurskim* (2019) Krzysztof Varga zadaje szereg ważnych pytań. Pyta na przykład: „Co takiego było w pisarstwie autora *Sposobu na Alcybiadesa*, że jego historie, rozgrywające się w zgrzebnej Polsce, tak bardzo przemówiły nam do serca, ale i do rozumu? (…). Dlaczego i Zygmunt Miłoszewski, i Jerzy Pilch, i Juliusz Machulski, i Mariusz Czubaj, i Grzegorz Kasdepke oraz wielu innych na stronach tej książki przyznają: Niziurski naszym Mistrzem był i potrafią na wyrywki z pamięci zacytować fragmenty jego powieści?" (s. 11).

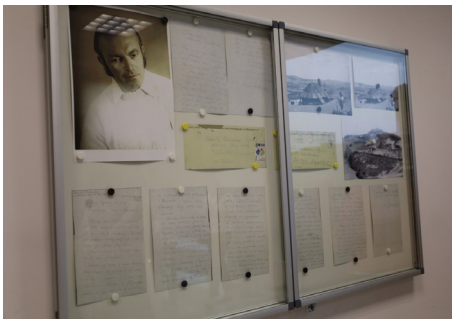
Na te i inne pytania, wraz z naukowcami i miłośnikami prozy autora *Księgi urwisów*, poszukiwaliśmy odpowiedzi z perspektywy różnych szkół interpretacyjnych, które dają możliwość opisywania, analizowania i propagowania kultury dziecięcej. Wśród zagadnień znalazły się m.in.: perspektywa *children studies* w literaturze, konwencje narracyjne, ilustracje w książkach autora, filmy na podstawie prozy oraz tematyka książek, Kielecczyzna w prozie, zabytki, krajobraz, infrastruktura w książkach, obraz szkoły i grupa rówieśnicza, model bohatera, toponomastyka i onomastyka w prozie, słownictwo bohaterów, język narracji, miejsca autobiograficzne, humor, przygoda, sensacja, kategoria niesamowitości, cykle literackie w twórczości pisarza, twórczość Niziurskiego jako inspiracja dla innych, twórczość w badaniach naukowych oraz tajemnice warsztatu autora *Księgi urwisów*.
Wymienialiśmy doświadczenia na temat sposobów przedstawiania postaci dziecięcych w tekstach z różnych okresów jego pisarstwa. W spektrum zainteresowań badaczy znalazły się także próby odtwarzania dziecięcej perspektywy percepcyjnej. Pojawiła się również twórczość Niziurskiego dla dorosłych.

Konferencja z warsztatami

Pamiątkowe zdjęcie uczestników konferencji. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

W trakcie konferencji miały także miejsce inne wydarzenia, w tym wystawy (np. różne okładki książek Niziurskiego, wystawa listów Niziurskiego adresowanych do Koła Polonistycznego w Zajączkowie i in.), warsztat arteterapeutyczny czy ścieżkę polisensoryczną, a także konkurs zagadek i giełdę wspomnień.

Listy Edmunda Niziurskiego do uczniów SP w Zajączkowie na wystawie w sali im. E. Niziurskiego. Fot. z archiwum projektu

I Ogólnopolski Konkurs Literacko-Plastyczny „Sekrety Pana N."

W towarzyszącym Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin" konkursie literacko-plastycznym, obejmującym kategorie: literacką, literacko-plastyczną, plastyczną (w tym podkategorię grafika) i na scenariusz zajęć dydaktycznych, wyłoniono zwycięzców. W drugim dniu konferencji, 4 czerwca, rozdano nagrody. Z rąk dziekana Wydziału Humanistycznego, dra hab. Jerzego Gapysa prof. UJK, otrzymali je laureaci pierwszej edycji. Dyplomy i upominki wręczał również dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Kielcach, Piotr Kisiel. PBW była jednym z fundatorów nagród. Wśród sponsorów znaleźli się również: Muzeum Narodowe w Kielcach, Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach, Urząd Miasta w Kielcach, Gmina i Miasto Chęciny, Miasto i Gmina Piekoszów, Teatr Lalki i Aktora „Kubuś" w Kielcach, Biblioteka Centrum Kultury w Piekoszowie, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach. Uroczystość prowadziła studentka I roku studiów magisterskich (filologia polska), lic. Rozalia Urbanik.

Komisja Konkursowa zapoznała się z ponad 100 pracami, zaś nagrodami uhonorowano 54 osoby. Zgłoszenia napłynęły z kilku województw. Otrzymaliśmy prace m.in. z Brzezinek, Daleszyc, Jędrzejowa, Kielc, Korytnicy, Kostomłotów Drugich, Krakowa, Micigozda, Nowej Dęby, Ożarowa, Piekoszowa, Sędziszowa, Słopca, Sobkowa, Zajączkowa. Do zmagań przystąpili uczniowie klas: I–III, IV–VI, VII–VIII, szkół ponadpodstawowych i studenci. Celem wydarzenia było popularyzowanie wiedzy o pisarstwie Edmunda Niziurskiego oraz promowanie czytelnictwa. Uczestnicy mieli do wyboru cztery kategorie:

a) tekst o charakterze literackim

Wystawa prac konkursowych. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

(opowiadanie, list, dziennik etc.) niepublikowany w całości ani we fragmentach;

b) dzieło artystyczne wykonane w dowolnej technice warsztatowej (np. rysunek, plakat, malarstwo, grafika, techniki mieszane – kolaż) lub komputerowej (dzieła w całości zrealizowane przy pomocy komputera lub za pomocą aplikacji i urządzeń cyfrowych);

c) formę literacką połączoną z dziełem artystycznym, np. tekst opowiadania uzupełnionego o ilustracje wykonane techniką dowolną; obróbka graficzna, cyfrowa, będąca autorskim projektem uczestnika i in.;

d) oryginalny scenariusz zajęć dydaktycznych inspirowany twórczością E. Niziurskiego.

Nagrodzone prace konkursowe (wybór). Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Cytaty i zagadki

Szczególne miejsce na mapie wydarzeń projektowo-konferencyjnych zajęły zagadki związane z Edmundem Niziurskim, chętnie rozwiązywane nie tylko w dniach obrad.

Ponad 150 szarad opracowała mgr Agnieszka Dolecka (Zakład Badań Kulturowych ILiJ UJK). Przez 44 tygodnie na stronie internetowej projektu – w ramach cyklu *Tydzień z zagadkami* – pojawiały się eliminatki, jolki, finki, czepki, samosie, konsonantki, tafelki, imionniki, logogryfy, skrzyżowania, wirówki tautogramowe, kreskówki, rebusy, układanki, dopełnianki, przesuwanki, zaplatanki, kalambury, algebrafy, metagramy, szyfrogramy, samogłoskówki, słowociągi i in. W trakcie sesji zagościły również w sali obrad.

Warto wspomnieć, że istota zagadek polega na odgadnięciu ukrytego hasła, zjawiska lub przedmiotu na podstawie opisu, rymowanki, gry słów czy rebusu. Zabawy takie wspierają logiczne myślenie i pamięć, pozwalają rozwijać kreatywność i wzboga-

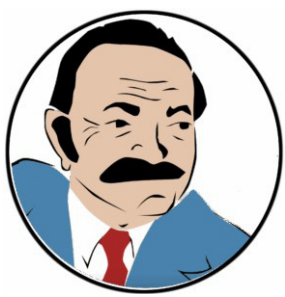
cać słownictwo. Wyróżniamy m.in. zagadki obrazkowe, logiczne czy rymowane.

Szarady to rodzaj zagadek słownych, zazwyczaj w postaci wierszy, gdzie sylaby odgadywanych słów (zaszyfrowanych liczebnikami) prowadzą do odgadnięcia końcowego hasła. Rozwiązanie szarady wymaga odkrycia wielu ukrytych znaczeń.

Rozwiązanie: _ _ _ _ _ _ _ _

LIPIEC 2025

O Edmundzie Niziurskim w 100. urodziny (1925–2013)

Niziurski urodził się w Kielcach (10 lipca 1925 roku), tu się wychował, tutaj także rozpoczął edukację, którą przerwała II wojna światowa. Po wojnie skończył studia, założył rodzinę i zaczął pisać.

Nie tylko wspomnienia

Fenomen pisarstwa Edmunda Niziurskiego dostrzegli czytelnicy już w latach 60. XX wieku. Wkrótce też twórczością prozaika zajęli się literaturoznawcy (m.in. Krystyna Kuliczkowska, Gertruda Skotnicka, Marek Kątny, Stanisław Frycie, Jan Pacławski i in.). Jego pierwsze próby literackie (choć z wykształcenia był prawnikiem) zwróciły uwagę różnych środowisk kulturotwórczych. Na początku pracy pisarskiej, którą początkowo realizował w tygodniku „Wieś", zajmował się tematyką wiejską, przygotowywał m.in. reportaże (np. *W zapadłej wsi*, 1953). Pisał teksty krytycznoliterackie, scenariusze filmowe, był publicystą, dramaturgiem, autorem słuchowisk i widowisk telewizyjnych. Współpracował z Polskim Radiem oraz czasopismami dla młodzieży „Płomyk" i „Świat Młodych". W 1965 roku na deskach Teatru Klasycznego w Warszawie wystawił sztukę dramatyczną (napisaną na konkurs ogłoszony przez ów teatr) pt. *Wakacje z intruzami*.

Debiutował utworami dla dorosłych. Jego pierwsza powieść *Gorące dni* (1951) dotyczyła jeszcze spraw polskiej wsi. Zmiana problematyki i konwencji pojawiła się wraz z kolejnymi tytułami. Wydana w roku 1956 *Śmierć Lawrence'a*, następnie dwa lata później *Przystań Eskulapa* (1958) oraz utwór *Pięć manekinów* (1959) mają już charakter sensacyjny. Niziurski ma też w swoim dorobku utwór sięgający do czasów okupacji, tj. *Wyraj* (1964). Do powieści społeczno-obyczajowych zaliczyć można m.in. *Salon wytrzeźwień* (1964) czy *Eminencje i bałłabancje* (1975) czy *A potem niech biją dzwony* (1976).

Popularność i rozpoznawalność przyniosły mu jednak utwory przeznaczone dla nieletniego odbiorcy, przede wszystkim te z wątkami sensacyjno-detektywistycznymi oraz szkolnymi. Wielu krytyków i badaczy uważa, że powodzenie wśród czytelników

i ich uznanie Niziurski zyskał nie tylko dzięki pomysłowości w prowadzeniu powieściowych wątków, barwnym kreacjom bohaterów z ich nietuzinkowymi nazwiskami, wszechobecnemu humorowi czy wartkiej narracji, ale i dlatego, że pisząc, dał się poznać jako bystry obserwator i znawca psychiki młodych ludzi.

Do klasyki literatury dla dzieci i młodzieży należą: *Księga urwisów* (1954), *Lizus* (1956), *Niewiarygodne przygody Marka Piegusa* (1959), *Lalu Koncewicz, broda i miłość* (1959), *Awantura w Niekłaju* (1962), *Sposób na Alcybiadesa* (1964), *Jutro klasówka* (1966), *Siódme wtajemniczenie* (1969), *Klub włóczykijów, czyli trzynaście przygód stryja Dionizego i jego ekipy* (1970), *Naprzód Wspaniali!* (1974), *Osobliwe przypadki Cymeona Maksymalnego* (1975), *Awantury kosmiczne* (1979), *Szkolny lud, Okulla i ja* (1982), *Pierwsza księga urwisów* (1991), *Żaba, pozbieraj się, czyli siedem obłędnych dni Tomka Ż.* (1992), *Przygody Bąbla i Syfona* (1993), *Syfon na tropie* (1995), *Pięć melonów na rękę* (1996), *Największa przygoda Bąbla i Syfona* (1999) i wiele innych.

Liczne powieści Niziurskiego zostały sfilmowane, np. *Księga urwisów* (film pt. *Tajemnica dzikiego szybu*, 1956), *Niewiarygodne przygody Marka Piegusa* (w 1966 roku powstał serial telewizyjny o tym samym tytule), *Awantura w Niekłaju* (jako *Tajemnica starego ogrodu* z 1983 roku). W 1998 roku na ekrany trafił film pt. *Spona* inspirowany powieścią *Sposób na Alcybiadesa,* zaś w 2015 roku *Klub włóczykijów* (na podstawie powieści o tym samym tytule). Jego utwory przetłumaczono na wiele języków, m.in gruziński, litewski i czeski.

Edmund Niziurski należał do Związku Literatów Polskich, Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, był również członkiem ZAiKS. Za swoją twórczość i postawę otrzymał wiele nagród i wyróżnień. Przyznano mu m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis" oraz nagrodę Prezesa Rady Ministrów za twórczość dla młodzieży, a także nagrodę Fundacji Świat Dziecka i polskiego oddziału IBBY. Uhonorowano go również Orderem Uśmiechu i Orlim Piórem. W 2013 roku Kielce nadały skwerowi przy Kadzielni jego imię. Uchwałą Rady Miasta rok 2025 został ogłoszony Rokiem Edmunda Niziurskiego w Kielcach.

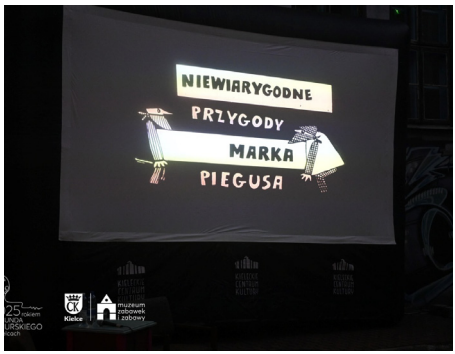
SIERPIEŃ 2025

Kino na podwórku

W ramach Roku Edmunda Niziurskiego w Kielcach Muzeum Zabawek i Zabawy przygotowało dwa pokazy wakacyjnego „Kina na podwórku", podczas których w klimatycznym plenerze, na podwórku dawnej siedziby Teatru Kubuś przy ul. Dużej 9 wyświetlono dwa pierwsze odcinki serialu *Niewiarygodne przygody Marka Piegusa* (16 sierpnia) i film *Klub włóczykijów i tajemnica dziadka Hieronima* (30 sierpnia). Obie ekranowe wersje prozy Niziurskiego przypadły do gustu zarówno młodszym, jak i starszym widzom. Szczególnie wzruszające były głośne śmiechy młodszej części widowni podczas projekcji *Niewiarygodnych przygód…*, czarno-białego serialu telewizyjnego sprzed… 60 lat. Okazuje się, że uniwersalny humor Niziurskiego, zwłaszcza ten sytuacyjny, który udało się w jakiejś mierze przenieść na ekran, działa i dziś.

Przed pierwszym pokazem odbyła się rozmowa dr Barbary Kasprzyk-Dulewicz

z Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach, m.in. kuratorki wystawy *Nie tylko dla urwisów – światy Edmunda Niziurskiego* oraz dr Moniki Bator, kulturoznawczyni z Instytutu Literaturoznawstwa i Językoznawstwa, która wprowadzała w temat filmowych adaptacji książek Niziurskiego.

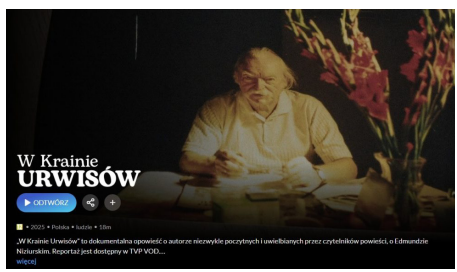

Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

PAŹDZIERNIK 2025

TVP o projekcie i Niziurskim

- **9 października 2025 r.** – w 12. rocznicę śmierci Edmunda Niziurskiego – w TVP Kultura wyemitowano reportaż *W krainie urwisów* w reż. Karoliny Kopijkowskiej-Harczuk. Oprócz wspomnień rodziny pisarza w filmie zaprezentowano krótkie relacje z obchodów Roku Edmunda Niziurskiego w Kielcach. Nie mogło zabraknąć akcentów związanych z projektem *Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin*. W reportażu pokazano salę 285 Instytutu Literaturoznawstwa i Językoznawstwa, która pierwszego dnia konferencji otrzymała imię Edmunda Niziurskiego. Wstęgę uroczyście przeciął prof. dr hab. Jan Pacławski – inicjator badań nad twórczością autora *Księgi urwisów* w kieleckim ośrodku naukowym. W dokumencie można zobaczyć – towarzyszącą konferencji – wystawę książek Niziurskiego (ze szczególnym uwzględnieniem tych samych tytułów, ale innych reklamujących je okładek) oraz prac laureatów I Ogólnopolskiego Konkursu Literacko-Plastycznego „Sekrety Pana N.". Wyjątkową salę zdobią także „Torbogogi" (torby bawełniane z postaciami z utworów Niziurskiego) oraz inspirowane Niziurskim sensoryczne zakładki, okładki, zeszyciki wykonane przez uczestników poprzedzających i promujących wydarzenie warsztatów. Ponadto o niesłabnącej aktualności problematyki podejmowanej w twórczości Niziurskiego opowiadali m.in. dr hab. Marzena Marczewska, prof. UJK oraz prelegenci naszej konferencji: dr Jarosław Dobrzycki (Miejska Biblioteka Publiczna w Siemianowicach Śląskich) oraz prof. dr hab. Piotr Zbróg (dyrektor ILiJ UJK w Kielcach).

Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

W październiku zorganizowano inspirowany naszymi działaniami Dzień z Niziurskim w Domu Spotkań z Historią w Warszawie – przy wsparciu KOPIPOL-u oraz Kieleckiego Towarzystwa Naukowego. W programie znalazły się m.in.:

- Konkurs rysunkowy dla dzieci „Portret Marka Piegusa";
- Pokaz filmu *Tajemnica dzikiego szybu*;
- Prezentacja poświęcona życiu i twórczości Edmunda Niziurskiego;
- Debata *Jak kolejne pokolenia odbierały twórczość Edmunda Niziurskiego?*

W debacie prowadzonej przez Patryka Zakrzewskiego, dziennikarza portalu Culture.pl wzięli udział:

- Paweł Dunin-Wąsowicz – dziennikarz;
- Maurycy Gomulicki – artysta wizualny;
- Maciej Hen – pisarz;
- Grzegorz Kasdepke – pisarz;
- Sofia Konstanzer – prawnuczka Edmunda Niziurskiego;
- Maria Kulik – prezeska Polskiej Sekcji IBBY w latach 2007–2015;
- prof. dr hab. Grzegorz Leszczyński – historyk literatury;
- dr hab. Marzena Marczewska, prof. UJK – językoznawczyni, prezeska KTN;
- Katarzyna Surmiak-Domańska – reportażystka.

Post na fanpage *Edmund Niziurski*, Facebook z 27.10.2025; https://www.facebook.com/permalink.KEyyirsw-4ZhoMbmKTERLv82oSieu2ZcJRl&id=61573217454613;
Dzień spotkań z Niziurskim, wydarzenie na Facebooku, 11.10.2025; *Dzień z Niziurskim. Film, prezentacja, debata*, Dom Spotkań z Historią, 11.10. 2025;

LISTOPAD 2025

Tort makowo-kawowy i inne atrakcje

Na początku listopada 2025 roku gościliśmy przedstawicielki rodziny Edmunda Niziurskiego. Córka pisarza, Anna Niziurska-Włodarska, oraz wnuczka, Małgorzata Konstanzer, odwiedziły nas, żeby osobiście podziękować za przygotowanie i organizację konferencji „Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin" oraz towarzyszących jej eventów. Specjalnie na tę okazję upiekły tort. Paniom udało się także pogawędzić ze studentami, którzy w sali 285 im. Edmunda Niziurskiego podziwiali niezwykłą kolekcję prac poświęconych pisarzowi i jego twórczości. Nasze gościnie opowiadały o wspólnych górskich wędrówkach, codziennych zwyczajach i zainteresowaniach pisarza, jego zdolnościach i słabych stronach. Nie zabrakło osobistych wspomnień dotyczących nie tylko zabawnych sytuacji, lecz także przerażających historii wymyślanych przez autora specjalnie dla najbliższych. Z rodzinnej, pełnej ciepła rozmowy, moderowanej przez prof. Martę Bolińską, wyłoniła się sylwetka Niziurskiego – nie tylko znakomitego pisarza, autora popularnych powieści dla dzieci i młodzieży, ale przede wszystkim człowieka: kochanego Tatusia, Dziadka, „Edusia".

Choć większość życia Niziurski spędził w Warszawie, chętnie wracał na ziemię świętokrzyską, z sentymentem wspominając

przedwojenne Kielce – miasto swoich narodzin – które zachował w pamięci i utrwalił w wielu utworach literackich jako urokliwe, pełne osobliwych bohaterów miasteczko. Pani Anna z rozbawieniem opowiadała, że ogrody pielęgnowane przez pisarza przypominały dzieła Picassa – dalekie od symetrii, pełne fantazji i twórczego nieładu. Nic dziwnego, że pewnego dnia córka sąsiadów, obserwując te artystyczne eksperymenty, zapytała z powagą: „A czym właściwie zajmuje się wasz tatuś?".

Nie zabrakło też anegdot kulinarnych. Aby zaoszczędzić pieniądze na wakacyjne podróże, rodzina przez miesiąc jadała niemal wyłącznie makaron z serem. Gdy pewnego roku Niziurscy dotarli na letni wypoczynek nad Balaton, ich ojciec sprawnie złożył zamówienie w języku węgierskim. Ku zaskoczeniu dzieci kelner przyniósł… makaron z serem (jedną ze specjalności lokalnej kuchni).

Przy torciku w ILiJ. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

We wspomnieniach najbliższych często powracały również górskie wędrówki. Pisarz zawsze zabierał ze sobą w góry… butelki piwa – które zwykle musiał nosić jego syn, Marcin. Na szczycie, po trudach wspinaczki, dzielił się trunkiem z towarzyszami (nawet tymi, których nie znał), spoglądając na panoramę Tatr z uśmiechem i nieskrywaną satysfakcją.

W domu to żona, Barbara, czuwała nad codziennymi obowiązkami, podczas gdy pisarz tracił poczucie czasu, pochłonięty rozwiązywaniem kolejnych zagadek – matematycznych, technicznych czy literackich. Dla Niziurskiego zegarki mogłyby w ogóle nie istnieć. Często używał plasteliny jako uniwersalnego materiału naprawczego, co nawet po latach budziło zdziwienie nowych właścicieli domu. Zapytane o największy sukces Edmunda Niziurskiego obie panie bez wahania odpowiedziały: dzieci. Choć był laureatem licznych nagród, w tym Kawalerem Orderu Uśmiechu i pisarzem wyróżnionym przez Polską Sekcję IBBY, to właśnie rodzina stanowiła dla niego największą wartość.

Spotkanie z Anną Niziurską-Włodarską i Małgorzatą Konstanzer było niezwykłą lekcją wrażliwości i ciepła. Dzięki ich wspomnieniom Edmund Niziurski ożył na nowo – nie tylko jako twórca, lecz także jako człowiek o ogromnym sercu i niegasnącej pasji poznawania świata.

Niziurskologia w praktyce, czyli kilka uwag o przekładoznawstwie. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Niziurskologia w praktyce, czyli kilka uwag o przekładoznawstwie

Utwory Edmunda Niziurskiego zostały przetłumaczone na dwanaście języków obcych. Ukazały się w języku czeskim, łotewskim, niemieckim, słowackim, ukraińskim, rosyjskim, litewskim, gruzińskim, chińskim, estońskim, węgierskim oraz bułgarskim.

13 listopada 2025 r., w sali im. Edmunda Niziurskiego, odbyła się debata panelowa**:** *Co jest prostsze (lub trudniejsze) w przekładzie na języki obce: proza Edmunda Niziurskiego czy artykuły o jego twórczości?* Prelegenci czerwcowej konferencji – pracownicy naukowi, studenci i doktoranci – podsumowali wyniki swoich badań oraz podzielili się refleksjami dotyczącymi przekładu tekstów naukowych i literackich na angielski, niemiecki i hiszpański. Poruszono kwestie związane z różnymi typami przekładów, w tym tłumaczeniem tytułów, nazw własnych, opisów nawiązujących do wydarzeń z historii Polski, socrealistycznych realiów oraz innych osobliwości języka prozy Niziurskiego.

W panelu wzięła udział także mgr Marta Basiak, która przybliżyła specyfikę hiszpańskiego rynku wydawniczego i stanu czytelnictwa w Hiszpanii oraz podzieliła się osobistymi spostrzeżeniami dotyczącymi pracy nad tłumaczeniem tekstów Niziurskiego. Pomimo tego, że studenci nowego kierunku w naszym Instytucie – filologii angielskiej z językiem hiszpańskim – rozpoczęli naukę zaledwie półtora miesiąca temu, z powodzeniem zmierzyli się z niełatwym zadaniem przekładu fragmentów *Niewiarygodnych przygód Marka Piegusa* na język hiszpański.

Obrady hybrydowe – debata lingwistyczna. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Debata lingwistyczna pt. *Co jest prostsze (lub trudniejsze) w przekładzie na języki obce: proza Edmunda Niziurskiego czy artykuły o jego twórczości?* Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

GRUDZIEŃ 2025

Kieleckie Towarzystwo Naukowe i KOPIPOL zorganizowały wydarzenie, w skład którego weszły m.in. dyktando inspirowane twórczością Niziurskiego i debata poświęcona fenomenowi pisarza. Dyktando „Zasępa czuje szczeżuję, czyli superkatastrofa w Wędzarni" oraz debata *Edmund Niziurski. Mój pisarz, twój pisarz, nasz pisarz*.

W debacie prowadzonej przez dr hab. Marzenę Marczewską, prof. UJK wzięli udział:

- Paweł Chmielewski – redaktor naczelny magazynu kulturalnego „Projektor". Autor kilku nagrodzonych dramatów, scenariuszy kilkunastu komiksów, organizator Kieleckich Prezentacji Komiksowych. Założyciel oficyny ST „Zenit";
- dr hab. Janusz Detka – literaturoznawca zajmujący się literaturą polską II połowy XX wieku. Autor publikacji poświęconych relacjom zachodzącym między literaturą a polityką, literaturze i życiu literackiemu w regionie świętokrzyskim oraz interpretacji tekstów kultury;
- dr hab. Barbara Gierszewska – polska literaturoznawczyni i filmoznawczyni, autorka książek i artykułów dotyczących historii prasy i kultury filmowej w Polsce;
- Sofia Konstanzer – prawnuczka Edmunda Niziurskiego;
- Krzysztof Varga – pisarz, krytyk literacki, scenarzysta, dziennikarz. Kilkukrotny finalista i laureat Nagrody Literackiej Nike. Autor wielu powieści i pierwszej biografii Edmunda Niziurskiego: *Księga dla starych urwisów. Wszystko, czego jeszcze nie wiecie o Edmundzie Niziurskim* (2019).

CZERWIEC 2026

Umiędzynarodowienie

Twórczość Edmunda Niziurskiego od lat przekracza granice Polski nie tylko za sprawą licznych tłumaczeń jego prozy na języki obce, ale także dzięki konferencji „Galeria postaci. Mapa miejsc…", która echem rozbrzmiewa nie tylko w Europie (zob. np. https://ilij.ujk.edu.pl/niziurski2025/).

W 2025 roku serwis Dla Polonii z okazji 100. rocznicy urodzin pisarza przypomniał o Niziurskim wielu czytelnikom rozsianym po świecie. Informacje o kieleckich wydarzeniach (nie tylko) jubileuszowych trafiły np. do Włoch, Australii czy Stanów Zjednoczonych. Z USA otrzymaliśmy wiadomość o oddźwięku naszych działań m.in. wśród naukowców zajmujących się sportem i jego związkami z literaturą.

Badania poświęcone twórczości Niziurskiego upowszechnione zostały również w 2026 roku na Międzynarodowej Konferencji „Languages-Cultures-Communications" w Bułgarii (University of Veliko Tarnovo), gdzie prozę pisarza z Kielc poznali m.in. prelegenci z Albanii, Kosowa, Rumunii czy Tunezji.

II edycja konkursu „Sekrety Pana N." 2026, czyli młodzi literaci i plastycy znów w ILiJ

Już po raz drugi Instytut Literaturoznawstwa i Językoznawstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Zakład Badań Kulturowych ILiJ oraz Lite-

raturoznawcze Koło Naukowe „Pryzmat" zaprosili uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z całej Polski do wzięcia udziału w Ogólnopolskim Konkursie Literacko-Plastycznym „Sekrety Pana N.". Zgodnie z Zarządzeniem nr 9/2026 Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty z dnia 25 lutego 2026 roku konkurs znalazł się w wykazie zawodów wiedzy, artystycznych i sportowych, organizowanych przez Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty lub inne podmioty działające na terenie szkoły, które mogą być wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej oraz określenia miejsc uznanych za wysokie w tych zawodach, uwzględnianych w postępowaniu rekrutacyjnym i uzupełniającym na rok szkolny 2026/2027 w województwie świętokrzyskim.

Wśród celów przedsięwzięcia można wyróżnić:

1) popularyzowanie wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz studentów twórczości Edmunda Niziurskiego;

2) kształtowanie wśród uczestników zamiłowania do literatury i kultury (także regionalnej);

3) rozwijanie pasji i zainteresowań;

4) rozbudzanie potrzeby podejmowania samodzielnych prób literackich i plastycznych;

5) zachęcanie dzieci i młodzieży oraz dorosłych do czytania książek;

6) rozwijanie wyobraźni oraz umiejętności wypowiedzi artystycznej wśród uczestników;

7) promocję czytelnictwa;

8) odwoływanie się do zasad współpracy, tolerancji i wartości w duchu wzajemnego szacunku.

Patronat nad wydarzeniem objęli:

- Świętokrzyski Kurator Oświaty w Kielcach;
- JM Rektor UJK;
- Dziekan Wydziału Humanistycznego UJK;
- Dyrektor Instytutu Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK;
- Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach;
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach;
- Teatr Lalki i Aktora „Kubuś" im. Stefana Karskiego w Kielcach;
- Muzeum Zabawek i Zabawy;
- Muzeum Narodowe w Kielcach;
- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Kielcach;
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Pilcha w Kielcach;
- Burmistrz Gminy i Miasta Chęciny.

Informacja o konkursie została zamieszczona na stronie internetowej głównego organizatora – Instytutu Literaturoznawstwa i Językoznawstwa w Kielcach: https://ilij.ujk.edu.pl/konkurs-sekrety-pana-n-2026/ oraz na stronie projektu „Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin": https://ilij.ujk.edu.pl/niziurski2025/, https://ilij.ujk.edu.

pl/niziurski2025/index.php/konkursy-2/.

Pierwszy etap (szkolny) konkursu odbył się w dniach 10 marca – 10 maja 2026 roku. Uczniowie rywalizowali w trzech kategoriach tematycznych, natomiast czwarta kategoria przeznaczona była dla studentów:
1) literacka – krótka forma epicka (np. list, dziennik, opowiadanie autorskie – do 5 000 znaków) inspirowana twórczością Edmunda Niziurskiego;

2) plastyczna – ilustracja lub okładka do dowolnie wybranej książki Niziurskiego (różne formaty, także plakatowe);

3) plastyczno-literacka – utwór (do 5 000 znaków) z ilustracjami nawiązujący do twórczości Niziurskiego;

4) scenariusz zajęć dydaktycznych opracowany przez studentów (z motywami zaczerpniętymi z tekstów Niziurskiego).

W toku eliminacji szkolnych nauczyciele wchodzący w skład jury w poszczególnych placówkach edukacyjnych wyłonili trzy najlepsze prace w każdej z kategorii tematycznych i wiekowych (klasy I–III; IV–VI, VII–VIII, szkoły ponadpodstawowe). Udział w eliminacjach szkolnych wzięli uczniowie z 37 szkół na terenie województwa świętokrzyskiego, małopolskiego i dolnośląskiego. Łącznie we wszystkich kategoriach tematycznych i wiekowych szkoły nadesłały 94 wyłonione prace wykonane przez 123 uczniów.

Drugi etap konkursu – krajowy – odbył się w siedzibie Instytutu Literaturoznawstwa i Językoznawstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Zgłoszone prace zostały sprawdzone pod względem formalnym – uczestnicy, którzy nadesłali niekompletne zgłoszenia zostali wezwani drogą mailową do uzupełnienia braków. Członkowie komisji w składzie: dr hab. Marta Bolińska, prof. UJK (przewodnicząca), dr hab. Agnieszka Miernik, prof. UJK, dr hab. Zbigniew Trzaskowski, prof. UJK, dr Paulina Drozdowska (Teatr im. S. Żeromskiego w Kielcach), mgr Agnieszka Dolecka (UJK w Kielcach), mgr Aleksandra Kobiałka (UJK w Kielcach) oraz lic. Rozalia Urbanik (UJK w Kielcach) indywidualnie oceniali prace, biorąc pod uwagę następujące kryteria:

1) zgodność z tematem i regulaminem konkursu;

2) wartość artystyczną (zastosowane środki formalne);

3) oryginalność rozwiązań, pomysłowość, inwencję twórczą;

4) estetykę wykonania;

5) jakość pracy.

10 czerwca 2026 roku w sali im. prof. dr. hab. Zdzisława Jerzego Adamczyka w ILiJ UJK odbyła się uroczysta gala rozdania nagród, podczas której laureaci i osoby wyróżnione otrzymali pamiątkowe dyplomy oraz nagrody. Galę swoją obecnością uświetnili przedstawiciele instytucji, które objęły konkurs patronatem. Byli z nami: dr hab. Jerzy Gapys, prof. UJK, dziekan Wydziału Humanistycznego; prof. dr hab. Piotr Zbróg, dyrektor ILiJ UJK; dr Magdalena Płusa, zastępca dyrektora ILiJ ds. kształcenia (filologia polska); dr hab. Zbigniew Trzaskowski, prof. UJK, kierownik Zakładu Badań Kulturowych ILiJ; dr hab. Marta Bolińska, prof. UJK, przewodnicząca jury; dr Ilona Daria Dyktyńska, dyrektor Muzeum Zabawek i Zabawy; dr Agnieszka Kowalska-Lasek, zastępca dyrektora ds.

Oddziałów Muzeum Narodowego w Kielcach; Jolanta Świstak, kierownik literacki Teatru Lalki i Aktora „Kubuś" w Kielcach im. Stefana Karskiego oraz Robert Jaworski, Burmistrz Gminy i Miasta Chęciny.

Nagrody zostały ufundowane przez: Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach (nagrody książkowe, zeszyty, breloki i in. oraz bilety na spektakle oraz na zwiedzanie teatru), Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Witolda Gombrowicza w Kielcach (książki i zakładki), Teatr Lalki i Aktora „Kubuś" im. Stefana Karskiego w Kielcach (zaproszenia i wydawnictwa), Muzeum Zabawek i Zabawy (zaproszenia na zwiedzanie), Muzeum Narodowe w Kielcach (zaproszenia i publikacje), Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Kielcach (kalambury), Wydział Humanistyczny UJK (serduszka, stojaki na telefon, bidony, smyczki, koszulki, worki, torby i in.), Gminę i Miasto Chęciny (magnesy, piórniki, książki), prof. Martę Bolińską oraz mgr Agnieszkę Dolecką (dyplomy i słodycze).

Po części oficjalnej laureaci, wyróżnieni finaliści oraz nauczyciele i rodzice mogli zajrzeć do niedostępnych na co dzień magazynów Biblioteki Uniwersyteckiej, pracowni naukowych i czytelni z bogatymi księgozbiorami. Uczniowie mieli także szansę sprawdzić się w roli dziennikarzy w studiu radiowym i telewizyjnym oraz nagrać własny program (Centrum Mediów i Promocji UJK w Kielcach: Radio Fraszka oraz Uniwersytecka TV). Wielu spośród uczestników wzięło również udział w warsztatach z elementami talasoterapii. Wystawa prac konkursowych w sali im. Edmunda Niziurskiego oraz specjalnie przygotowana na warsztaty scenografia (rybacka sieć, żaglówka, latarnia morska czy koło sterowe niczym z pirackiego statku i in.) sprzyjały uruchamianiu wyobraźni i generowaniu pomysłów. Podczas warsztatów uczestnicy pracowali metodą dramy oraz brali udział w zajęciach plastycznych. Warsztaty poprowadziły studentki III roku filologii polskiej (I stopnia): Oliwia Piwowarczyk i Zuzanna Kozak.

Ogłoszenie wyników w II Ogólnopolskim Konkursie Literacko-Plastycznym „Sekrety Pana N.". Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Relacje z wydarzenia na stronie internetowej:

https://ilij.ujk.edu.pl/niziurski2025/
https://ilij.ujk.edu.pl/niziurski2025/index.php/konkursy-2/
https://ilij.ujk.edu.pl/niziurski2025/index.php/ciekawostki/

Podsumowanie – trwałe efekty i znaczenie społeczne projektu

Rok 2025, ustanowiony Rokiem Edmunda Niziurskiego w Kielcach, był czasem inspirujących działań poświęconych upamiętnieniu i pogłębieniu refleksji nad twórczością jednego z najważniejszych pisarzy polskiej literatury młodzieżowej XX wieku. Projekt *Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin* – realizowany przez Instytut Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK – miał charakter wielowymiarowy, stał się platformą dialogu naukowego, warsztatowej aktywności, twórczej edukacji, inspirujących spotkań międzypokoleniowych oraz przyczynkiem do powstania publikacji o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

Wspomniany projekt był artystycznym, edukacyjnym i naukowym przedsięwzięciem o szerokim zasięgu. Dzięki zaangażowaniu wielu partnerów, uczestników i twórców – od uczniów, przez studentów, po wybitnych badaczy – udało się stworzyć cykl działań, które nie tylko uczciły 100. rocznicę urodzin Edmunda Niziurskiego, ale także przyczyniły się do rozszerzenia badań nad jego twórczością, od nowa spopularyzowały jego książki i pogłębiły dialog między kilkoma pokoleniami czytelników.

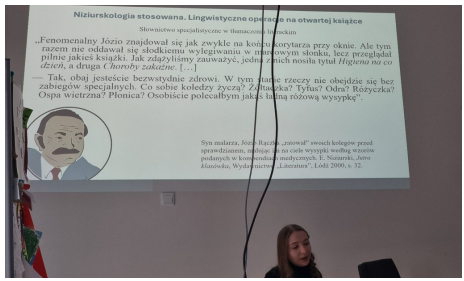
Fragmenty, do których warto wracać

Inspiracje (nie tylko) literackie

– Zupełnie nie tak wyobrażałem sobie Łysogóry – powiedział Kornel. – Wcale nie widać, żeby były łyse. Gdzie są te gołoborza?

– Stąd ich nie zobaczysz – odparł Pirydor. – Są na zboczach północnych. Na Łysicy i Łysej Górze.

– Chciałeś powiedzieć na Łysicy, czyli Łysej Górze poprawił Kornel.

Cytaty z debaty. Fot. z archiwum projektu (strona internetowa)

Cicho bądź, nie kompromituj się – szepnął Pirydor, trącając go w bok. – Jeszcze Zielona Niedojrzała usłyszy i gotowa urządzić nam wykład. Łysica to to pierwsze wzniesienie na lewo najwyższe w tych górach – 611 metrów nad poziom morza, a Łysa Góra, czyli Święty Krzyż, to ostatni na wschodzie, od nas na prawo. Jest drugim co do wielkości. Ma 593 metry.

Kornelowi zrobiło się nieco „łyso" i przestał dzielić się wrażeniami. Dopiero gdy zaczęli się wspinać serpentynami na Łysą Górę, nie mógł powstrzymać się od zgryźliwej uwagi:

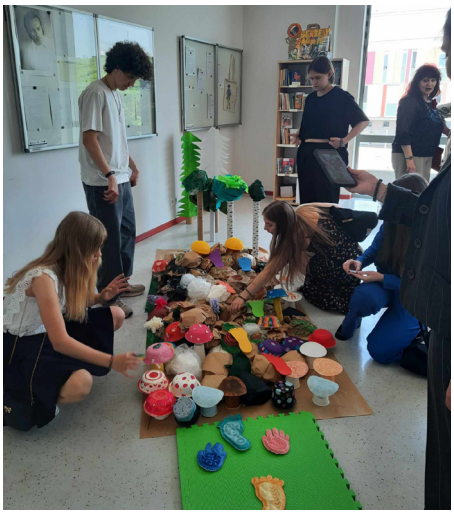
– A to mi góra, na którą można wjechać samochodem.

– Nie ubliżaj staruszce – mruknął Pirydor – to bardzo sędziwa góra i dlatego zniszczona przez czas. Ona pochodzi jeszcze z ery paleozoicznej…

Gdy znaleźli się na szczycie, wszystkich opanowało zrozumiałe podniecenie.

Świadomość, że znajdują się o krok od wielkiego odkrycia, udzieliła się nawet Polipirydionowi. Choć przed nimi rozpościerał się wspaniały widok na sławny klasztor świętokrzyski, brodaty młodzieniec zrezygnował tym razem z namawiania Joanny do zwiedzania zabytków, lecz zaparkowawszy samochód w pobliżu nowej wieży

telewizyjnej, dołączył bez słowa do reszty towarzystwa

Inspiracje literackie w wydaniu polisensorycznym. Fot. z archiwum projektu

E. Niziurski, *Klub włóczykijów czyli trzynaście przygód stryja Dionizego*, Siedmioróg, Wrocław 1990, s. 199.

Kwarcytowe rumowiska skalne zdawały się jednak nie mieć końca. Ciągnęły się jedno za drugim, poprzegradzane zakosami zniszczonych przez wichry jodeł i karłowatych jarzębin.

– No, tym razem jesteśmy chyba przy ostatnim – zasapał zziajany Kornel, patrząc na ciemną ścianę jodeł zamykających na dole ponure gołoborze.

Gdy jednak znaleźli się przy drzewach, Pirydor zaśmiał się szyderczo.

– Czego rżysz? – zadyszał Kornel.

– Zobacz! Jest jeszcze jedno – wskazał Pirydor.

Istotnie za jodłami, nieco z boku prześwitywało nowe rumowisko.

– Co za piekielna góra! – jęknął Kornel. – Ona jest naprawdę wielka, nie wygląda na taką!

– Tak, od tej strony jest stroma i ma sporą wysokość względną. Chyba większą niż „Pekin" w Warszawie – mruknął Pirydor, a potem dodał – nie pędź, bo jeszcze gołoborze się zawali!"

E. Niziurski, *Klub włóczykijów czyli trzynaście przygód stryja Dionizego*, Siedmioróg, Wrocław 1990, s. 200.

Boję się, że chłopcy… mogli poruszyć rumowisko i spowodować obsunięcie kamieni… – wyszeptała Joanna.

Dionizy i Polipirydion spojrzeli po sobie przerażeni i bez słowa rzucili się w kierunku niższych gołoborzy. Za nimi popędziła Joanna.

Gdy stanęli wreszcie u stóp ostatniego rumowiska, panowała tu już zupełna cisza.

Kornela i Pirydora nigdzie nie było widać. I nic nie wskazywało na katastrofę.

Poszli dalej krawędzią lasu, rozglądając się niespokojnie.

– A jednak te kamienie chyba były poruszone – Polipirydion wskazał kilka głazów leżących pod drzewami. Mają jakby inny kolor i są wilgotne…

– Tak, wyglądają jakby były przewrócone na drugą stronę powiedziała Joanna - a tutaj, patrzcie! Rozgniecione świeżo jagody!

E. Niziurski, *Klub włóczykijów czyli trzynaście przygód stryja Dionizego*, Siedmioróg, Wrocław 1990, s. 202.

Zaraz po śniadaniu pojechali na Czerwoną Górę. Było to przysadziste, lesiste wzgórze w grzbiecie bolechowickim, tuż przy szosie. Podjechali jeszcze kawałek leśną drogą i zostawiwszy samochód przy nieczynnym kamieniołomie, udali się w dalszą drogę ścieżką turystyczną prowadzącą na sam szczyt. Następnie ruszyli w stronę północno - zachodnią. […]

Odliczyli od wgłębienia piętnaście stóp, czyli prawie cztery i pół metra i rozpoczęli rozgrzebywać darń leśną, ale sprawa wyglądała raczej beznadziejnie. Wszędzie natrafiali tuż pod cienką warstwą gleby na litą wapienną skałę.

E. Niziurski, *Klub włóczykijów czyli trzynaście przygód stryja Dionizego*, Siedmioróg, Wrocław 1990, s. 253.

Dionizy zrozumiał, że już żadna siła nie zdoła

Malowanie kamieni, czyli gołoborze w uczniowskich barwach. Fot. z archiwum projektu

ich wypędzić z jaskini i machnął zrezygnowany ręką. Czeluść opadała stromo w dół. Z jej wapiennych białożółtych i różowawych ścian sączyła się bez przerwy woda. Cienkie strumyki łączyły się na dole i płynęły gdzieś w dół. Wkrótce sklepienie korytarza obniżyło się tak znacznie, że kilkanaście metrów musieli się czołgać na kolanach. Wreszcie znaleźli się w pustej, zamkniętej ze wszystkich stron pieczarze. […] Zobacz, woda płynie gdzieś dalej. Śledząc jej kierunek, dotarli do kąta zawalonego rumowiskiem głazów i kamieni.

– Tutaj musi być przejście […] weszli do drugiej, znacznie większej pieczary. Ta była rzeczywiście wspaniała. Z wysokiego pułapu zwisały jak sztylety misternie rzeźbione stalaktyty. W świetle latarki mieniły się kolorowo. Tylko niektóre z nich, w miejscu gdzie pułap zwisał najniżej, wyglądały jakby przydymione.

E. Niziurski, *Klub włóczykijów czyli trzynaście przygód stryja Dionizego*, Siedmioróg, Wrocław 1990, s. 258.

Referaty i publikacje

Cytaty na drogę, czyli z Niziurskim w świat. Fot. z archiwum projektu

2025

- Marta Bolińska, *Rok Niziurskiego w Kielcach*, „Nowy Głos Akademicki" 2025, nr 2, s. 48–49;
- Marta Bolińska, *100th Anniversary of the Birth of Edmund Nizhursky Na-*

tional Academic Conference : *Gallery of Images. Map of Locations*, „Dzâlo" 2025, r. 13, z. 32, s. 1–5 (*100-годишнина от рождението на Едмунд Нижурски Общополска научна конференция – Галерия от образи. Карта на местата*);

- Arkadiusz Luboń, Stanisław Uliasz, *Osobliwe przypadki metaliteratury. Literatura i literaci jako wątek tematyczny w twórczości Edmunda Niziurskiego*, „Studia Filologiczne UJK" 2025, t. 38, s. 45–62;
- Piotr Boliński, Bogusz Boliński, *Undesirable Behaviour Towards Staff (Based on Selected Works by Edmund Niziurski) in the Context of Legal Protection and Proposed Changes to Statutory Definitions Found in the Labour Code*, „Studia Filologiczne UJK" 2025, t. 38, s. 135–146.

2026

- 4–5 czerwca 2026 roku – konferencja na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu św. Cyryla i Metodego w Wielkim Tyrnowie (Bułgaria), w czasie której dr hab. Agnieszka Miernik, prof. UJK (Zakład Literatury Polskiej ILiJ UJK w Kielcach) oraz dr hab. Marta Bolińska, prof. UJK (Zakład Badań Kulturowych ILiJ UJK w Kielcach), zaprezentowały twórczość Edmunda Niziurskiego w wystąpieniu pt. *Pisarz w centrum uwagi. Rok Edmunda Nizurskiego w Kielcach jako forma upamiętnienia twórczości znanego Polaka.* / Zob. program: https://www.uni-vt.bg/bul/pages/?zid=3&page=8028/;
- 9 lipca 2026 roku w ILiJ UJK odbyła się obrona pracy magisterskiej Rozalii Urbanik pt. *Recepcja prozy Edmunda Niziurskiego w świadomości współczesnych seniorów*.
- monografia wieloautorska – *In Search of Traces of Memory. Various Figures of Return in Circulation (Not Only) in Literature*, red. Marta Bolińska (przy współpracy A. Kobiałki), Kraków 2026;
- monografia wieloautorska – *Przechowane, Niezapomniane, Przywrócone. Pamięci Edmunda Niziurskiego i Jana Pacławskiego*, red. Marta Bolińska (przy współpracy A. Kobiałki), Kraków 2026;
- 8 października – pożegnanie prof. Jana Pacławskiego.

INSTYTUT LITERATUROZNAWSTWA I JĘZYKOZNAWSTWA

Studia Filologiczne UJK

Philological Studies

ISSN 2300-5459 e-ISSN 2450-0380

GALERIA POSTACI. MAPA MIEJSC. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin –
projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki
w ramach Programu Doskonała nauka II

Komitet Naukowy Konferencji

Prof. dr hab. Beata Wojciechowska
Prof. dr hab. Jan Pacławski
Prof. dr hab. Piotr Borek, UKEN w Krakowie
Prof. dr hab. Dorota Heck, Uniwersytet Wrocławski
Prof. dr hab. Alicja Jakubowska – Ożóg, Uniwersytet Rzeszowski
Prof. dr hab. Grażyna Legutko, UJK w Kielcach
Prof. dr hab. Piotr Zbróg, UJK w Kielcach
dr hab. Marta Bolińska, prof. UJK w Kielcach
dr hab. Małgorzata Chrobak, prof. UKEN w Krakowie
dr hab. Katarzyna Drąg, UPJPII w Krakowie
dr hab. Jerzy Gapys, prof. UJK w Kielcach
dr hab. Ewa Górecka, prof. UKW w Bydgoszczy
dr hab. Krzysztof Gurba, prof. UKEN w Krakowie
dr hab. Małgorzata Krzysztofik, prof. UJK w Kielcach
dr hab. Marzena Marczewska, prof. UJK w Kielcach
dr hab. Agnieszka Miernik, prof. UJK w Kielcach
dr hab. Iwona Mityk, prof. UJK w Kielcach
dr hab. Anna Tryksza, UMCS w Lublinie
dr hab. Zbigniew Trzaskowski, prof. UJK w Kielcach

PATRONATY

PATRONAT HONOROWY

Honorowy Patronat Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego
w Kielcach
Patronat Honorowy Wojewoda Świętokrzyski
Patronat Honorowy Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
Patronat Honorowy Prezydenta Miasta Kielce

PATRONAT NAUKOWY

Centrum Badań nad Literaturą i Kulturą dla Dzieci i Młodzieży Instytutu

Filologii Polskiej Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
Instytut Dziennikarstwa i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

PATRONAT MEDIALNY

TVP3 Kielce
Telewizja Świętokrzyska
Radio Kielce
Echo Dnia

PATRONAT

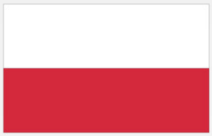
Biblioteka Uniwersytecka UJK
Gmina i Miasto Chęciny
Miasto i Gmina Piekoszów
Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Pilcha w Kielcach
Muzeum Narodowe w Kielcach
Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Gustawa Herlinga-Grudzińskiego
w Kielcach
Teatr Lalki i Aktora „Kubuś" im. Stefana Karskiego w Kielcach
Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza
w Kielcach

Komitet Organizacyjny Konferencji

dr hab. Marta Bolińska, prof. UJK (przewodnicząca konferencji i kierownik projektu)
dr hab. Małgorzata Krzysztofik, prof. UJK
dr hab. Agnieszka Miernik, prof. UJK
dr Kinga Solewicz
mgr Agnieszka Dolecka
mgr Aleksandra Kobiałka
mgr Edyta Olszańska-Smolarek
mgr Rozalia Urbanik

Organizatorzy

Instytut Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UJK w Kielcach
Zakład Badań Kulturowych ILiJ UJK w Kielcach
Literaturoznawcze Koło Naukowe „Pryzmat" UJK w Kielcach

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA

DOSKONAŁA NAUKA II – WSPARCIE KONFERENCJI NAUKOWYCH

Galeria postaci. Mapa miejsc. Edmundowi Niziurskiemu w 100. rocznicę urodzin

DOFINANSOWANIE
96 950,00 zł

CAŁKOWITA WARTOŚĆ
111 950,00 zł

DATA PODPISANIA UMOWY
GRUDZIEŃ 2024